

FRANCISCO TOMÁS

Universitat de València

Tomás es declara “perplex” per la decisió i demana que, “per coherència”, “no s’enduguen els documents del lloc d’origen”. Per al rector de la Universitat

de València, la decisió de l’executiu espanyol és “contradictòria” perquè parteix “del mateix govern que va descentralitzar els papers de Salamanca”. El rector es remet a l’acord adoptat pel claustre de la UV el 2004 en el qual es demanava el retorn dels papers valencians de l’arxiu de Salamanca per a facilitar la tasca dels investigadors. “Si vam demanar el retorn de la documentació confiscada, amb més raó demanem que no s’enduguen més documents.” El màxim responsable de la UV apunta que “avui dia la tecnologia permet de posar a l’abast de tothom la informació sense moure els documents”.

FRANCISCO TOLEDO

Universitat Jaume I de Castelló

“Encara que el cas dels papers de Salamanca i el d’ara són qüestions diferents, crec que haurien de tindre un tractament semblant. L’únic criteri que trobe acceptable per a

justificar el trasllat és el conservacionista, i la conservació es pot fer a qualsevol lloc, no cal que siga a Madrid. Les garanties de què parlen també es poden trobar ací, on tenim molt bons arxivers. La Universitat Jaume I s’ha ofert per guardar aquests documents. No crec que la decisió de traslladar els documents, que a més ha estat precipitada i sense respectar la tasca d’alguns historiadors, estiga fonamentada. Per què s’ha fet d’una manera tan precipitada? Les coses es podrien haver fet amb temps. Caldria haver digitalitzat ací eixos documents i enviar una còpia a Madrid, i que els papers de Salamanca estigueren ací, en un lloc que tinguera les condicions d’accessibilitat que calen.”

Clam contra la desmemòria

“Els documents haurien de romandre al País Valencià.” És l’opinió generalitzada entre els representants de sindicats, partits polítics, universitats i societat civil entrevistats per EL TEMPS. Ara bé, amb matisos i retrets.

AGUSTÍ CERDÀ

Esquerra Republicana del País Valencià

“ERC fou un dels primers que reclamà la recuperació dels arxius de Salamanca. Això que ha passat significa un punt més en l’escalada d’espoli fiscal, històric, lingüístic i econòmic que es fa al poble valencià. Ara no tan sols no tenim una llei digna de la memòria, sinó que, a més, fem les mateixes pràctiques que abans. No pot ser que s’ho enduguen sense deixar-ne ni còpia. Em sorprèn fins a quin punt el PP pot ser hipòcrita, perquè a València, on s’oposen a deixar que s’enduguen els documents, diuen una cosa i a Madrid, on voten contra el retorn dels papers de Salamanca, un altra. A més, el PP podria haver destinat fons a recuperar els documents que ara s’han endut.”

SOL SORRIBES

PSPV-PSOE

Per a Sol Sorribes, diputada del PSPV-PSOE a les Corts, “cal no oblidar que els documents són propietat del Ministeri de Defensa. No procedeixen de cap espoli i no tenen res a veure amb els de Salamanca”. Assegura que, si la documentació s’ha traslladat a Madrid és perquè el PP, de qui censura la “demagogia”, “no s’ha interessat per conservar-la”. “El ministeri, quan Vicente Navarro de Luján era director general del Llibre, va donar la possibilitat que fora ella mateixa qui digitalitzara i conservara els documents a Sant Miquel del Reis. Ni Navarro de Luján ni la directora general del Llibre actual no contestaren”. A la

pregunta de si el Ministeri de Defensa podria haver digitalitzat els documents sense necessitat d’endur-se’ls a Madrid, Sorribes assegura que “a Castelló no es podia fer” per l’absència d’un lloc on dipositar-los després. “A mi que m’interessa que es documenten, que es digitalitzen adequadament i eixa informació, tan aviat com siga possible, torne a Castelló.” Siga com siga, “el Ministeri de Defensa té subvencions perquè els investigadors puguen anar a Madrid. “A nosaltres ens dol que aquesta gent hagen hagut d’interrompre els seus estudis, però els documents s’anaven fent malbé”. Sorribes commina les administracions a posar-se d’acord per adequar un edifici on els documents puguen quedar-se “arxivats i amb personal específic” i no “emmagatzemats en caixes”.

MÒNICA ULTRA

Iniciativa del Poble Valencià

“Els papers han d’estar on tenen l’origen. Un altra cosa és que se’n centralitzen les còpies i els enregistraments mecànics on hi haja un arxiu central, de manera

que els estudiosos puguen anar a un arxiu central. Ara no sabem exactament les raons per les quals se’ls emporten. M’imagine que donen raons tècniques, que així ho custodiaran millor. Al meu parer, cadascú ha de tindre els seus documents. I ara s’ha fet just al contrari: és com si l’espoli continuara. Però al final

és la mateixa raó per la qual la Dama d'Elx ha d'estar a Madrid i no a Elx.”

GLÒRIA MARCOS

Esquerra Unida

“Ara que es poden digitalitzar tots els documents per facilitar l'estudi dels experts, no té trellat que se'ls emporten i, en canvi, mantingurn els papers valencians de

Salamanca. La tecnologia que gastaran a Madrid per a fer còpies també la podrien haver emprat a València. Això que ara ha passat és un espoli de patrimoni cultural i històric dels valencians i valencianes. No entenc que en un determinat moment, la ministra de Cultura permetera l'eixida de documents de Salamanca cap a Catalunya, després posara sota pany i clau els documents de valencians que hi ha a l'arxiu de Salamanca i que ara intenten fer un altra centralització de documents. Això va contra el que defensen els especialistes en documentació i arxivística. Tampoc no confie que en tornen còpies. Tenim massa proves que el patrimoni del País Valencià, si ix d'ací, ja no hi torna.”

JOSEP MARIA PANYELLA

Bloc

“El Bloc ha fet una proposta a les Corts perquè es demane que tornen aquests documents. Els arguments que es donen, ens semblen totalment inhàbils. Cal

digitalitzar els documents, però no es pot fer com s'ha fet. Els documents de Castelló se'ls han endut sense avisar i la gent que els estudiava s'ha quedat sense poder fer res. No pot ser tampoc que s'emporten uns papers i després ens tornen les còpies. Si volen fer un arxiu unitari, que facen còpies dels documents que hi ha ací. Tampoc no serveix l'argument que ací no està ben guardat. Les notícies que jo tinc és que a Salamanca molts documents no estan degudament

guardats i arxivats i alguns estan en caixes des de fa dècades.

Ara que el PP reclama aquests papers amb tanta fermesa, hem decidit de tornar a reclamar els papers de Salamanca perquè els originals han d'estar en mans dels seus propietaris. Aqueixos arxius van ser furtats literalment i els han de tornar als seus propietaris.”

ALBERTO GÓMEZ

Comissions Obreres del PV

Alberto Gómez, arxiver de CCOO, opina que “el trasllat d'aquests arxius és coherent amb el propòsit d'evitar un deteriorament més gran del que ja presenta”. Des de Comissions, “no creiem que s'ha de presentar el trasllat com un espoli o una sostracció” perquè es tracta d'una documentació el valor “patrimonial o museístic” de la qual és de segon ordre en comparació “amb el seu valor com a suport o font d'informació per al coneixement de la història”. “Independentment que creguem o no que les autoritats locals i autonòmiques hagen estat informades o no”, apunta Gómez, “és lamentable que no hagen reclamat ni hagen fet res comparable amb la intervenció que ha iniciat el govern d'Espanya. Tot fa pensar que si el govern ha intervingut és perquè el sistema arxivístic valencià, el més retardat i més mal dotat de tots els autonòmics, no ha assumit el que li corresponia de fer”. Des de CCOO reclamen, això no obstant, que la restauració “dure el menor temps possible” i que es torne la documentació original.

VICENT MAURI

Intersindical Valenciana

“No és comprensible que havent-hi la tecnologia que hi ha, els documents s'hagen de portar a Madrid per digitalitzar-los. Menys comprensible és que els originals es queden a Madrid. Els originals haurien d'estar al País Valencià a l'abast de totes les persones que vulguen consultar-los. És incomprensible que en un estat de les autonomies tot haja d'estar a Madrid, perquè són documents que afecten valencians i valencians. Açò reedita la polèmica dels arxius de Salamanca. Els polítics haurien de defensar que els

originals es queden al País Valencià i se n'envien còpies a Madrid.”

JOSEP CRUANYES

Comissió de la Dignitat

“La Comissió de la Dignitat hi està absolutament contra. El Ministeri de Defensa ha incomplert la norma d'arxius militars que apunta que s'establiran territorialment uns arxius, on quedaria dipositada la documentació. D'una altra banda, la UNESCO i les normes internacionals d'arxiu defensen que els arxius han de ser al lloc on s'han produït la documentació, de manera que els interessats o els familiars puguin tenir-hi accés. Això que s'ha fet va contra la llei de la memòria històrica, que diu que es posarà a l'abast dels ciutadans la documentació de la guerra i la repressió.”

“La centralització de la documentació referent a la repressió franquista al País Valencià dipositada al jutjat togat militar número 13 ha estat una mesura que ha pecat de manca de claredat i informació per part del govern espanyol, pel que fa a la seua intenció. No és clar si simplement s'han endut la documentació per digitalitzar-la i posteriorment retornar-la, o si restarà definitivament en algun arxiu estatal central. En el primer cas, s'hauria pecat de manca d'informació, però a més no s'entén perquè no s'han pogut digitalitzar els documents *in situ*, en ple segle XXI. En el segon cas, seria un fet greu, que no és necessari des del punt de vista arxivístic (a l'era digital, no cal que els documents originals siguin tots en un mateix espai físic) i que només tindria una explicació política, de pervivència d'una concepció jacobina i unitària de l'estat. Cal urgentment que el govern espanyol aclaresca la destinació última d'aquests arxius.

ELISEU CLIMENT

Acció Cultural del País Valencià

“La centralització de la documentació referent a la repressió franquista al País Valencià dipositada al jutjat togat militar número 13 ha estat una mesura que ha pecat de manca de claredat i informació per part del govern espanyol, pel que fa a la seua intenció. No és clar si simplement s'han endut la documentació per digitalitzar-la i posteriorment retornar-la, o si restarà definitivament en algun arxiu estatal central. En el primer cas, s'hauria pecat de manca d'informació, però a més no s'entén perquè no s'han pogut digitalitzar els documents *in situ*, en ple segle XXI. En el segon cas, seria un fet greu, que no és necessari des del punt de vista arxivístic (a l'era digital, no cal que els documents originals siguin tots en un mateix espai físic) i que només tindria una explicació política, de pervivència d'una concepció jacobina i unitària de l'estat. Cal urgentment que el govern espanyol aclaresca la destinació última d'aquests arxius.

V. Tena